Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

27. posiedzenie 6. sesyi V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 4. Stycznia 1889.

Treść: Urlopy pp. Jaworskiego, Henzla, Starowiejskiego i Edw. Jędrzejowicza. — Spis petycyj. — Wniosek p. Maxa w sprawie założenia niższej szkoły rolniczej w Tarnopolu. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z zamknięciem rachunkowem funduszów krajowych za rok 1887. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875. Dz. Ust. krajowych. Nr. 55/1877. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyznaczenia pensyi wdowiej dla p. Berty Au, wdowy po ś. p. Dr. Juliuszu Au, profesorze krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach. — Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi o wniosku posła Ludwika Wierzbickiego i towarzyszy w przedmiocie konserwacyi pomników historycznych i starożytnych zabytków sztuki. Rozprawa nad formalnem traktowaniem tego przedmiotu. Głosy pp. Romanowicza z wnioskiem, Abrahamowicza i sprawozdawcy p. Pietruskiego. Przyjęcie wniosku p. Romanowicza, a następnie wniosku Wydziału krajowego. — Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi z petycyi wiecu miejskiego w sprawie założenia domu pracy przymusowej i przyjęcie wniosku Wydz. krajowego. — Zapowiedź 28. posiedzenia. — Zaproszenie przewodniczących komisyj na konferencyę.

Początek o godzinie 12. min. 2 w południe.

Przewodniczący JE. hr. Jan Tarnowski Marszałek krajowy.

Sekretarze: pp. Dr. Stanisław hr. Badeni, Adam Jędrzejowicz.

Ze strony Rządu: JE. hr. Kazimierz Badeni, c. k. Namiestnik.

Obecnych posłów 76.

JE. hr. Marszałek. Sejm w komplecie, posiedzenie otwarte.

Protokół z wczorajszego posiedzenia złożony jest w biórze sejmowem do przeglądu. Udzieliłem sześciodniowego urlopu p. Jaworskiemu. P. Henzel jest słaby i wskutek tego na

posiedzenie nie przybył. Jak długo potrwa stan choroby nie można jeszcze wiedzieć.

Nadto weszły dwa podania o dłuższe urlopy, proszę o odczytanie tychże.

Sekretarz poseł Adam Jędrzejowicz (czyta):

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku! Dla słabości zdrowia nie mogąc przybyć na posiedzenie Sejmu krajowego; upraszam o udzielenie 14-dniowego urlopu. Zostaję z uszanowaniem Stanisław Starowiejski.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto jest za udzieleniem dwutygodniowego urlopu zechce rękę podnieść. (Większość). Urlop jest udzielony.

Sekretarz poseł Adam Jędrzejowicz (czyta):

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku! Złożony chorobą której przebieg prawdopodobnie kilka tygodni potrwać musi, upraszam o uwolnienie od tegorocznej sesyi sejmowej. Z głębokim szacunkiem Edward Jędrzejowicz mp. 2/1 1889.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto jest za udzieleniem tego urlopu zechce rękę podnieść. (Większość). Urlop jest udzielony.

Proszę p. Sekretarza o odczytanie spisu petycyj.

Sekretarz poseł Adam Jędrzejowicz (czyta):

Petycye wniesione po dzień 4. Stycznia 1889.

647. Wydział powiatowy w Tłumaczu, przez posła ks. Sawę, o pożyczkę dla gminy Kolińce i obszarów dworskich w Kolińcach dolnych i górnych na zasiewy jare — do komisyi budżetowej.

648. Mieszkańcy miasta Kuty z przyległościami, przez p. Romańczuka, o zaprowadzenie Urzędu podatkowego w Kutach — do komisyi administracyjnej.

649. Gminy i obszary dworskie konkurujące do regulacyi rzeki Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim, przez p. Popiela, o zapomogę na częściowe pokrycie trzechletnich datków na regulacyę tej rzeki — do komisyi gospodarstwa krajowego.

650. Gmina Wiśniowczyk, przez p. Romańczuka, w sprawie projektu ustawy o pisarzach gminnych — do komisyi gminnej

651. Ta sama, przez p. Romańczuka, w sprawie prezentowania nauczycieli ludowych — do komisyi szkolnej.

652. Ta sama, przez p. Romańczuka, o zmianę ustawy drogowej — do komisyi drogowej.

653. Zarząd szkoły czteroklasowej w Tłumaczu, przez p. ks. Sawę, w sprawie podwyższenia płac nauczycielom miejscowym — do komisyi szkolnej.

654. Bazyli Pawlak nauczyciel, przez p. Romańczuka, o przyznanie lat służby — do komisyi szkolnej.

655. Jan Macewicz nauczyciel, przez p. Kuczkowskiego, w sprawie podwyższenia płacy — do komisyi szkolnej.

656. Tymoteusz Tymoczków, przez p. Romańczuka, o zasiłek na kuracyę i o przyznanie pięciolecia — do komisyi budżetowej.

657. Dr. Franciszek Stefczyk docent krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie, przez p. Augustynowicza, o subwencyę na podróż naukową dla zapoznania się z organizacyą i działalnością związkowych kas pożyczkowych systemu Raiffeisena — do komisyi budżetowej.

658. Wydział krajowy odstępuje 5 petycyj Wydziałów powiatowych wniesionych w sprawie przyznania kasom pożyczkowym gminnym prawa egzekucyi politycznej — do komisyi gminnej.

659. Wydział powiatowy w Nowym Targu, przez p. Pławickiego, z petycyą gminy Szczawnicy wyżnej o odpisanie jej zaległości do funduszu szkolnego miejscowego — do komisyi szkolnej.

660. Mieszkańcy przysiółka Bendiuby, przez p. Polanowskiego, o wydzielenie tegoż przysiółka ze związku gminy Poturzyce i uznanie go za odrębną gminę administracyjną — do komisyi administracyjnej.

661. Towarzystwo gorzelników polskich, przez p. Polanowskiego, o roczną subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Gorzelnik" — do komisyi gospodarstwa krajowego.

662. Julia Gołębianka nauczycielka, przez p. Pławickiego, o nadanie stałej posady nau-

czycielki starszej i dodatku pięcioletniego — do komisyi szkolnej.

663. Józef Wrocławiak właściciel dóbr Harklowej, przez p. Pławickiego, w sprawie zniesienia pagórka na drodze krajowej Zaborniańsko Czorsztyńskiej — do komisyi drogowej.

664. Wydział powiatowy w Buczaczu, przez p Władysława Wolańskiego, w sprawie funduszu na szczepienie ospy przeznaczonego— do komisyi administracyjnej.

665. Samuel Goldapper, przez p. Władysława Wolańskiego, o zwolnienie od zapłacenia pretensyi funduszu krajowego z tytułu dzierżawy myta drogowego — do komisyi petycyjnej.

666. Oddział Towarzystwa gospodarskiego w Stanisławowie, przez p. Brykczyńskiego, o bezprocentową zaliczkę dla włościan dotkniętych plagą myszy polnych — do komisyi budżetowej.

667. Stanisław Bykowski właściciel dóbr Koliniec górnych, przez p. Brykczyńskiego, o pożyczkę na zasiewy wiosenne — do komisyi budżetowej.

668. Teofil Baranowski inżynier asystent przy Wydziale krajowym, przez p. Grossa, o dodatek osobisty do płacy — do komisyi budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Do laski marszałkowskiej wniesiony został wniosek, który p Sekretarz zechce odczytać.

Sekretarz poseł Adam Jędrzejowicz (czyta):

Wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał potrzebę i warunki założenia niższej szkoły rolniczej w Tarnopolu i na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednie wnioski Sejmowi przedstawił“.

Lwów 3. Stycznia 1889. Henryk Max m. p. wnioskodawca.

Czerkawski, Tadeusz Langie, Mazaraki, J. Gnoiński, W. Dzieduszycki, L. Sapieha, Łubieński, Gorecki, F. Pławicki, Piotr Gross, ks. Sawa, Gniewosz, Fruchtmann, Onyszkiewicz, Wierzbicki, Lenartowicz, T. Merunowicz, Piętak, Skałkowski.

JE. hr. Marszałek. Ponieważ wniosek jest dostatecznie poparty, postąpię z nim według regulaminu.

Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest: Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z zamknięciem rachunkowem funduszów krajowych na rok 1887. (**Aleg. 121.**) Sprawozdawca Członek Wydziału kraj. poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński. Wnoszę: raczy Wysoki Sejm uchwalić : Sprawozdanie to przekazuje się komisyi budżetowej do załatwienia.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu ? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto się zgadza z wnioskiem Wydz. krajowego raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje: Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875. Dz. Ust. krajowych. Nr. 55/1877. (**Aleg. 122.**) Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński. Wnoszę odesłanie tego przedmiotu do komisyi propinacyjnej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu ? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje: Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyznaczenia pensyi wdowiej dla p. Berty Au, wdowy po ś. p. Dr. Juliuszu Au, profesorze krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach. (**Aleg. 123.**) Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński. Wnoszę: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Sprawozdanie to odstępuje się do załatwienia komisyi budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku następuje: Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi o wniosku posła Ludwika Wierzbickiego i towarzyszy w przedmiocie konserwacyi pomników historycznych i starożytnych zabytków sztuki. (**Aleg. 124.**) Sprawozdawca Członek Wydz. kraj. poseł Pietruski ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydz. kraj. poseł Pietruski. Wnoszę odesłanie tego przedmiotu do komisyi administracyjnej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Romanowicz. Proszę o głos pod względem formalnym.

JE. hr. Marszałek. P. Romanowicz ma głos.

P. Romanowicz. Proszę o łaskawe wyjaśnienie. Widzę w rozdanem nam sprawozdaniu Wydziału krajowego napisane: „Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi o wniosku posła Ludwika Wierzbickiego". Skoro to sprawozdanie Wydziału krajowego przychodzi do nas jako sprawozdanie komisyi, to ono już do żadnej komisyi odesłanem być nie powinno i rozumiałem, iż dziś będzie drugie czytanie tego wniosku. To samo mam na myśli co do punktu piątego dzisiejszego porządku dziennego. Nie wiem jak biuro marszałkowskie na tę rzecz się zapatruje, ale skoro mamy przed sobą sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi, to już ono nigdzie odsełanem być niepowinno, ale powinno nastąpić drugie czytanie wniosku.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu?

Sprawozdawca p. Pietruski. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Pietruski ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Pietruski. Na to mam zaszczyt odpowiedzieć, że często się wydarzało, że sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi bywało odsełane do komisyi napowrót i dodam, że zwykle się tak zdarzało. Dlatego Wydział krajowy nie chcąc przesądzać tej praktyce, która się już w Sejmie niejako utrwaliła i dzisiaj wnosi, ażeby niniejsze sprawozdanie Wydziału krajowego odesłać do komisyi administracyjnej.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu?

P. Abrahamowicz. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Abrahamowicz ma głos.

P. Abrahamowicz. Ja muszę oświadczyć że wedle mego przeświadczenia, opartego zresztą na regulaminie, najzupełniejszą racyę ma poseł Romanowicz. Z chwilą gdy Wydział krajowy zdaje sprawę jako komisya ad hoc powołana, nie może ten przedmiot być odesłany do drugiej komisyi, chyba za uchwałą Sejmu, lub w takich wypadkach, gdzieby wprost Sejm nie zgadzał się na przedłożenie Wydziału krajowego i pragnął je w innej formie załatwić. Dlatego mojem zdaniem powinno się stać to, czego poseł Romanowicz żąda t. j. powinniśmy przystąpić do drugiego czytania wniosku posła Wierzbickiego.

(Głosy: Słusznie! słusznie!).

JE. hr. Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Pietruski ma głos.

Sprawozdawca poseł Pietruski. Muszę imieniem Wydziału krajowego obstawać przy wniosku jaki postawiłem t. j. aby sprawę odesłać do komisyi administracyjnej, a to jak powiedziałem dlatego, że wszystkie wnioski Wydziału krajowego chociaż były jako z komisyi referowane, bywały zawsze odsyłane do komisyi. Dlatego myślę że i dzisiaj tej praktyki trzymać się należy tem bardziej, że nie wiemy, czy wszyscy posłowie są przygotowani dostatecznie, ażeby wejść w rozprawę merytoryczną nad tym przedmiotem.

JE. hr. Marszałek. Czy mam wziąć uwagę posła Romanowicza jako wniosek ażeby nad przedmiotem wejść w rozprawę szczegółową.

P. Romanowicz Tak jest, albowiem odpowiada to intencyi Sejmu, który uchwalił, że odsyła przedmiot do Wydziału krajowego jako komisyi

JE. hr. Marszałek. Mamy tedy dwa wnioski. Naprzód wniosek Wydziału krajowego: ażeby przedmiot odesłać do komisyi administracyjnej, — tudzież wniosek p. Romanowicza: ażeby nad tym przedmiotem wejść w rozprawę merytoryczną. Podam naprzód pod głosowanie wniosek p. Romanowicza jako dalej idący.

Kto jest za tem, ażeby uważać niniejsze sprawozdanie Wydziału krajowego jako przedmiot

drugiego czytania, zechce rękę podnieść. (Wątpliwość). Będę upraszał tych Panów, którzy są za tem, ażeby zechcieli wstać. (Większość). Jest stanowcza większość za wnioskiem posła Romanowicza. Przystępujemy tedy do drugiego czytania. Sprawozdawca p. Pietruski ma głos.

Członek Wydziału krajowego p. Pietruski (czyta sprawozdanie Wydziału krajowego, z alegatu Nr. 124).

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie niniejsze przyjąć do swej wiadomości.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żada, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem wniosku Wydziału krajowego, przez p. sprawozdawcę odczytanego, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje: Sprawozdanie Wydziału krajowego jako komisyi z petycyi wiecu miejskiego w sprawie założenia domu pracy przymusowej (**Aleg. 125.**) Sprawozdawca poseł Bereźnicki ma głos.

Członek Wydz. kraj. poseł Bereźnicki. (Czyta sprawozdanie Wydziału krajowego z alegatu Nr. 125).

Wniosek opiewa:

„Wysoki Sejm raczy powyższe sprawozdanie przyjąć do wiadomości".

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem wniosku Wydziału krajowego przez p. sprawozdawcę odczytanego raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia wyczerpany.

Następne posiedzenie z powodu ruskich świąt dopiero w Środę 9. Stycznia o godzinie 11-ej z rana. Porządek dzienny później Panom Posłom do domów będzie rozesłanym.

Pozwolę sobie jeszcze prosić pp. przewodniczących komisyj, ażeby raczyli się zgromadzić w mojem biurze na poufną naradę co do przedmiotów, jakieby jeszcze w bieżącej sesyi mogły przyjść pod obrady Izby.

Posiedzenie zamknięte.

(Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 22.).

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.